

staar, dette har været mig, og jeg tror at turde sige mange foruden mig, en stor Skuffelse. Man har knyttet Forhaabninger til den højtærede Kultusminister fra kirkelig interessefæredes Sides og særlig fra deres Side, som i det Personliste, der har fundet Sted i de højeste kirkelige Myndigheder, har troet at se et Vidnesbyrd om, at nu vilde man faa et aabent Øre hos de kirkelige Myndigheder for sine Krav. Jeg er vis paa, at det for disse vil være en dyb Skuffelse at se den Stilling, den højtærede Minister her indtager, og naar den højtærede Minister siger, at han forstaar ikke, hvorfor vi ere komne med dette Forslag paa dette Tidspunkt af Samlingen, saa vil jeg sige, at for det første er det da nogle Uger siden, vi kom med det, og dernæst beder jeg den højtærede Minister være forvisset om, at vi havde troet, at vi vilde kunne vinde hans Tilslutning til dette Forslag, og at det da let vilde kunne være ført igennem, netop henset til den høje Regerings stærke Fremhæven af, at den vilde optræde som Mægler mellem Tingene. Naar vi vidste, vi havde Sjællands Biskop paa vor Side, naar vi turde haabe, vi havde Kultusministeren paa vor Side, saa var det ikke saa forfængeligt et Haab af os, at man ogsaa vilde kunne faa denne Sag ført igennem i den korte Tid, vi ganske vist forudsaa der var tilbage af denne Samling. Og jeg fremhævede ved Lovforslagets Indbringelse, hvad det var, der særlig gav os Anledning til at fremkomme med det, nemlig dette, der er berørt fra flere Sider, Konflikten mellem Præsterne og brede Lag her i Byen. Vi troede virkelig, det var noget, man ogsaa fra Præsterens Side og fra de højeste Myndigheders Side sølte som en, for at bruge et mildt Udtryk, Ulempe ved de bestaaende Forhold, som et sviende Saar vil jeg hellere falde det, som noget, der kan føre noget ganske skæbnesvangert med sig, men det lader til, man paa dette Punkt som paa saa mange andre kan nøjes med at lade det glide videre i det Spor, hvori det, som den højtærede Minister sagde, fra urgamme Tid har gledet. Vi havde ikke troet, at det var den højtærede Ministers Syn paa denne Sag, mindst den Ministers, som udtalte for godt et halvt Aar siden ovre i Odense, at det var Regeringen, der vilde gaa i Spidsen for Udviklingen, den forbeholdt sig at ville lede Arbejdet. Vi havde mindst troet fra den højtærede Ministers Side at ville møde en Afvisning over for et Forslag som dette, men det viser sig mere og mere paa de forskellige Omraader, hvor Regeringen skulde sydfestgøre denne sin store

Bestemmelse, at den savner det, som man en Gang fra Regeringens Side har sagt, at Folketinget savnede, nemlig Gørne og Vilje eller en af Delene til at føre Sagerne frem og til at mægle mellem Tingene, saaledes at der kommer noget ud af det. Det er klart, at under disse Omstændigheder kan der ikke længere næres det Haab fra Forslagsstillernes Side, at Lovforslaget vil kunne faa den lette Gang gennem Lovgivningsmagtens Faktorer, som vi havde troet, og om end vi fremdeles haabe, det vil kunne gaa igennem dette Ting, maa vi jo forudsæ det som temmelig givet, at der ikke vil komme nogen Lov ud af det. Der er derfor heller ikke for mig som for andre Talere nogen synderlig Opfordring til at gaa nærmere ind paa Lovforslaget, eller hvad der er fremkommet derimod. Men nogle Bemærkninger skal jeg dog benytte Lejligheden til at fremkomme med.

Med Hensyn til Beføstningerne ved kirkelig og borgerlig Bielse fremkom den højtærede Minister med nogle Udtalelser, som givte mig Anledning til at sige nogle Ord. Han omtalte nemlig, at det burde være en Opgave for dem, som sit med Folk at gøre, der valgte den borgerlige Bielse for Pengenes Skyld, at gøre dem bekendt med, at det var en Misforstaaelse, at den var billigere end den kirkelige. Det er imidlertid ingen Misforstaaelse. Den er virkelig billigere, det fremgik jo af den højtærede Ministers egne Opgivelser. Jeg sit det Indtryk, at den højtærede Minister dermed sigtede navnlig til Retshjælpen som en af de private Institutioner, han nævnte, der gav sig af med at hjælpe Folk til borgerlig Bielse, og han syntes at have den Tro, at vi begunstigede dette, som han maafe betragter som Træfald fra Kirken at tage borgerlig Bielse. Det tror jeg dog er en Fejltagelse. Det er i alt Fald ikke saaledes, jeg har stillet mig i min Virksomhed der; jeg har netop fremhævet over for mange, at det Hensyn, at man ønskede borgerlig Bielse for Billighedens Skyld, ikke var et Hensyn, som burde være tilstrækkelig til at melde sig ud af Folketirken, men jeg har paa den anden Side ikke kunnet og vil ikke kunne være uenig med dem i, at det er pinagtigt, hvad man oplever af Pengepresseri, naar man skal have kirkelige Forretninger udførte her i Kjøbenhavn. Alene det, at den højtærede Minister taaler, at der ved forskellige Kirker tages forskellige Takster for det samme, er for mig pinligt. Jeg forstaar ikke, hvorfor den højtærede Minister gør det. Han sagde, at naar der kom Klager over det Besvar, der kunde være osv. ved en enkelt Kirke, vilde sigt